

Fonds voor leningen met lage rente

Inleiding

In een brief van 13 december 2022 vraagt Minister Helder van Langdurige Zorg en Sport aan Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) om, als onderdeel van de Routekaart Verduurzaming Sport, een projectgroep in te richten om de financieringsstructuur voor verduurzaming bij sportorganisaties te onderzoeken, knelpunten te identificeren en te komen met concrete voorstellen voor verbetering. In een mail van een medewerker van VWS op 26 april 2023 is deze opdracht bijgesteld tot onderzoek naar de financieringsstructuur van de amateursport.

Belang om te verduurzamen bij sportverenigingen neemt toe

Onder andere stijgende energieprijzen hebben volgens SWS een forse impact op de financiële huishouding van sportverenigingen. Het Register voor Verenigingsbestuurders (RVVB) concludeert daarnaast in maart 2023, op basis van een eigen onderzoek, dat de algehele kosten voor de sportverenigingen fors stijgen.

Zijn de algehele kosten voor 2023 gestegen?

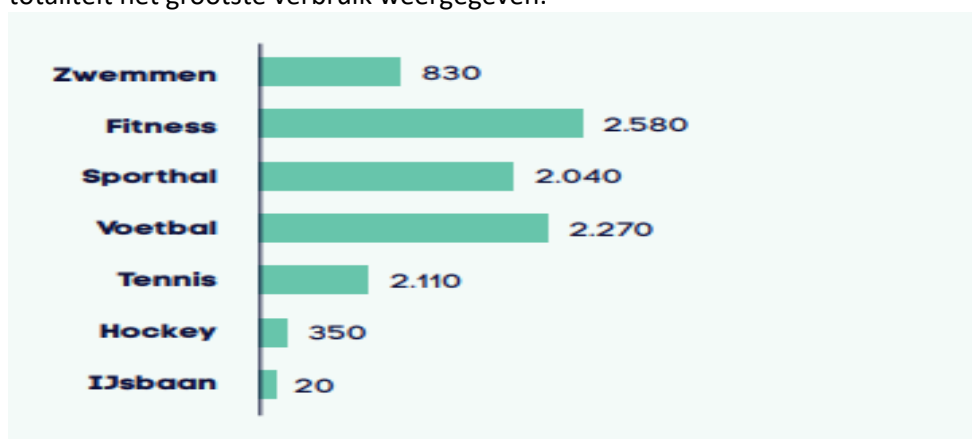

35% van de vereniging heeft in 2023 een kostenstijging van meer dan 25%

Het is daarbij de vraag of een verhoging van onder andere de contributie of abonnementsgelden deze stijging voldoende kan compenseren. Vooral gelet op het risico dat dit juist kan zorgen voor het afhaken van leden en het probleem dus nog groter wordt. Het belang om sportaccommodaties verder te verduurzamen om de energielasten terug te brengen is daarmee toegenomen.

Sportaccommodaties in Nederland

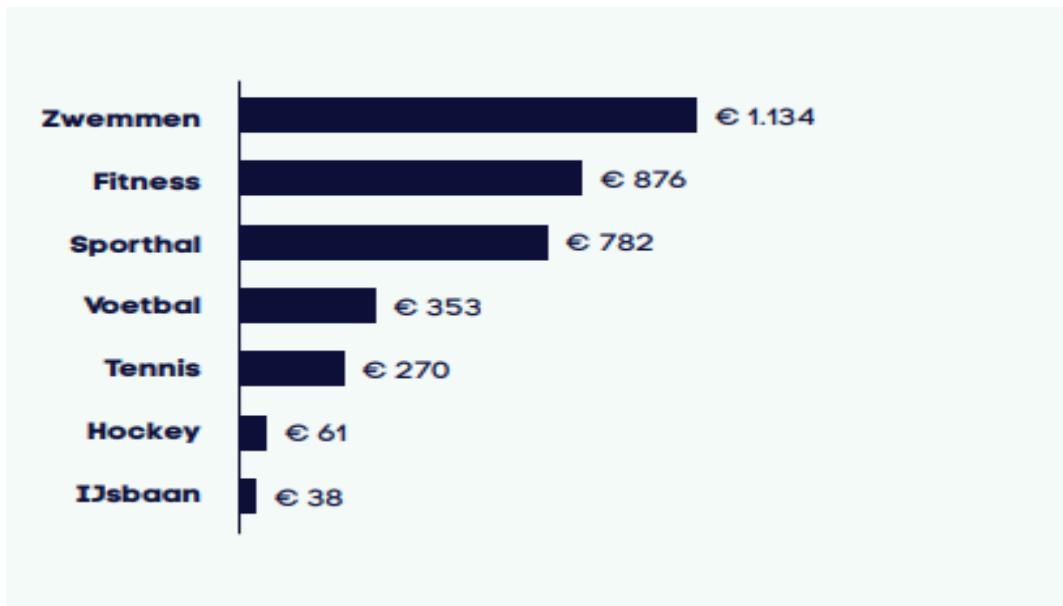
Het Mulier Instituut/CFB Greenbuildings stellen in de Routekaart Duurzame Sport Infrastructuur (2022) dat er ongeveer 10.000 sportaccommodaties moeten worden verduurzaamd. De verduurzaming behelst de doelstelling om in 2030 55% en in 2050 95% aan CO2 te besparen ten opzichte van 1990. Volgens de organisaties worden in onderstaande figuur de accommodaties met in totaliteit het grootste verbruik weergegeven.

Figuur 1 Aantal sportaccommodaties in Nederland met grootste gas- en energieverbruik

Investerings

Om deze accommodaties te verduurzamen is volgens de Routekaart vanaf 2022 3,5 miljard euro noodzakelijk. In onderstaande figuur zijn de investeringen per sport waar het meeste geld voor nodig is weergegeven. Het deel dat sportverenigingen moeten investeren betreft 548 miljoen euro. Ten opzichte van het tijdstip van de berekening zijn er al investeringen in duurzame maatregelen genomen. Daarentegen is er ook sprake van stijging van de bouwkosten en zijn in onderstaand schema alleen de grootste verbruikers opgenomen en niet de kleinere sporten. Per saldo wordt er daarom vanuit gegaan dat de bedragen een goede weergave geven van het totaal dat er moet worden geïnvesteerd.

Figuur 2 Bij voetbalverenigingen moet 353 miljoen geïnvesteerd worden om te verduurzamen

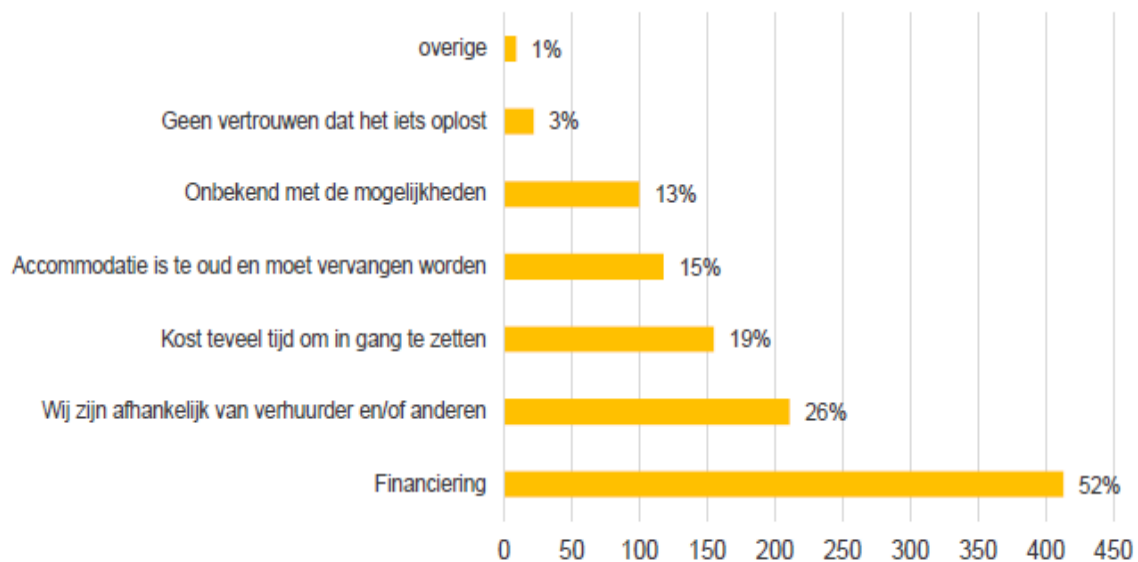

Figuur 3 Bij amateursport moet 548 miljoen euro geïnvesteerd worden om te verduurzamen.

Knelpunten voor verduurzaming sportaccommodaties

In maart 2023 is onderzoek gedaan door het RVVB. Uit dit onderzoek (en ook uit eerder onderzoek van Mulier Instituut in 2019) komt naar voren dat de financiering van investeringen het grootste knelpunt is om sportaccommodaties te verduurzamen.

Wat weerhoudt uw vereniging om te verduurzamen?

Financiering van duurzame maatregelen is voor het merendeel van de sportverenigingen het voornaamste obstakel

Relatief hoge rente

Zelfs wanneer SWS, al dan niet samen met de gemeente, borg staat voor de lening, zijn de rentes waartegen sportverenigingen op dit moment kunnen lenen fors te noemen. Deze rente ligt momenteel tussen de 5,4 % en 8% (markrente medio mei 2023). Het verschil in rente is afhankelijk van factoren als omvang lening, risicoprofiel en klantrelatie.

Het ligt volgens ABN AMRO (visie op rente, april 2023) niet voor de hand dat de rente de komende jaren op substantieel lagere 'niveaus' zal komen.

De rentelast waar de sportvereniging mee geconfronteerd wordt legt daarmee een dusdanige druk op de exploitatie dat dit verenigingen belemmert om de investeringen uit te (kunnen) voeren.

Alternatieven van financieren

De financiering van investeringen door sportverenigingen bestaat in de regel uit de componenten: eigen geld, zelfwerkzaamheid, sponsoring/acties, subsidiebijdragen en (bancaire) leningen. Zo kan o.a. een beroep worden gedaan op de BOSA-subsidie die 20% van de investeringskosten vergoed. Voor duurzame investeringen geldt daarnaast een extra 10% compensatie. Om investeringen in duurzaamheid te stimuleren kan gedacht worden aan een verhoging van dit percentage. Maar ook dan is het aannemelijk dat een deel van de investering bancair geleend zal moeten worden.

Om de rente die de sportverenigingen verschuldigd zijn over deze leningen, middels overheidsingrijpen, op een lager niveau te krijgen zou gedacht kunnen worden aan de volgende mogelijkheden:

-rentesubsidie

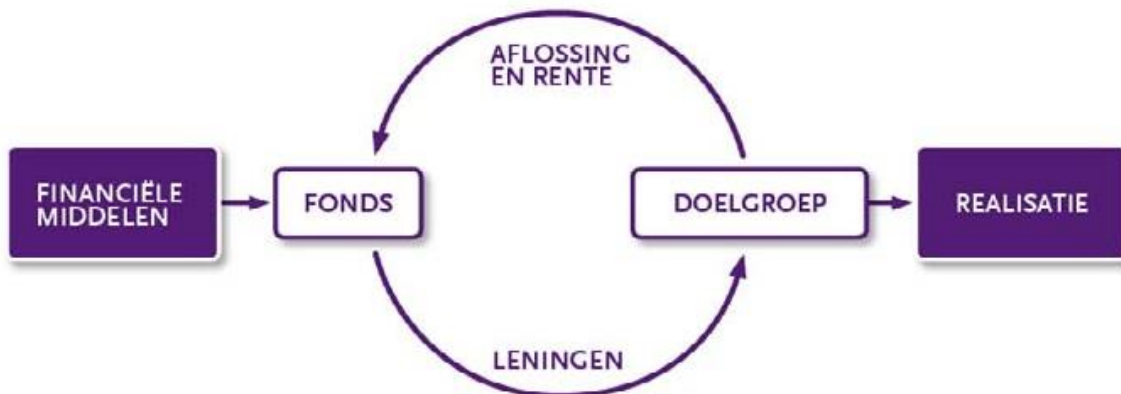
De overheid kan subsidie verstrekken op de rente die een sportorganisatie betaalt. Om sportverenigingen de mogelijkheid te geven om tegen bijvoorbeeld 1% te kunnen lenen, zou dan het merendeel gecompenseerd moeten worden middels een subsidiebijdrage. Bij de huidige marktrente betreft dit een subsidie van 4,4% tot 7% over de uitstaande lening. Nadeel van de methode is dat - gezien de rentestand- de subsidie relatief hoog is. Daarnaast lijkt deze methode praktisch lastig uitvoerbaar. Ook ontbreekt de 'prikkel' om kredietverstrekkers te doen bewegen tot het uitbrengen van een scherp rentevoorstel.

-revoluerend fonds

Als er een fonds wordt gecreëerd kan als voorwaarde worden opgenomen dat sportorganisaties tegen relatief lage rente (bijvoorbeeld 1%) kunnen lenen. Een dergelijk fonds is in 2023 ook in België gestart (zie bijlage 1). Door besparingen op energielasten na verduurzaming kunnen sportorganisaties rente en aflossing financieren. De ontvangen aflossingen en rente van uitstaande leningen kunnen door het fonds opnieuw worden uitgezet, waarmee het fonds een revoluerend karakter krijgt. Door als voorwaarde op te nemen dat SWS (zie bijlage 2) borg dient te staan van de sportverenigingen loopt het fonds feitelijk een verwaarloosbaar risico en worden aanvragen direct getoetst op financiële haalbaarheid door een onafhankelijke instantie. Het vermogen van het fonds blijft daardoor in stand en indien het vermogen niet meer noodzakelijk is voor de sportsector kan het terugvloeien naar de overheid.

De sector kan met deze opzet structureel investeren én profiteren van leningen met een relatief lage rente.

REVOLVING FUND

De aflossingen van leningen komen terug in het fonds terecht, waarmee nieuwe leningen kunnen worden afgesloten.

Funding fonds

De funding zal in het ideale scenario tegen 0% moeten plaatsvinden. De kosten om een dergelijk fonds te organiseren bedragen ongeveer 1%. Indien banken en/of pensioenfondsen het fonds funden tegen 4% tot 5% dan wordt de marktrente voor sportclubs ongeveer 5% tot 6%. Daarmee onderscheidt het fonds zich onvoldoende van de huidige opties in de markt om een stimulerend effect te hebben op een toename van verduurzamingsinvesteringen. Om tot een substantieel lagere rente voor verenigingen te komen zal funding tegen 0% dan ook noodzakelijk zijn.

Voorstel

Om de sportsector te verduurzamen zullen sportverenigingen in totaal voor 548 miljoen euro moeten investeren. Rekening houdend met eigen bijdragen en subsidiemogelijkheden is de schatting van SWS dat voor de komende jaren 250 miljoen euro aan externe financiering nodig is.

Voor sportverenigingen is op dit moment SWS actief als fonds dat borgstellingen verleend. Dit fonds heeft voorsnog voldoende kapitaal om borg te staan voor leningen voor sportverenigingen. Indien sportverenigingen een lening niet kunnen aflossen kan SWS worden aangesproken op de verstrekte borgstelling.

In het model dat door SWS is uitgewerkt wordt uitgegaan van een storting van 75 miljoen euro door de overheid in een nog op te richten fonds. Hiermee wordt het mogelijk om in een periode van 10 jaar voor 150 miljoen euro aan leningen te verstrekken tegen een rente van 1,0%. Voordeel is dat de liquide middelen duurzaam beschikbaar blijven voor sportverenigingen, zodat na deze periode deze middelen ook blijvend kunnen worden ingezet.

Voordelen samengevat:

- grootste obstakel van clubs om niet te verduurzamen wordt verholpen
- clubs kunnen verduurzamen door beschikbaarheid
- een rentevoordeel van ongeveer 4 miljoen euro per jaar
- 75 miljoen euro blijft door borging SWS structureel beschikbaar

BIJLAGE 1

50 miljoen euro voor sportclubs, sportfederaties en sportgerelateerde organisaties

Wat houdt de noodlening in en voor wie is ze bedoeld?

Sport Vlaanderen voorziet sportnoodleningen voor sportclubs, sportfederaties of sportgerelateerde rechtspersonen. Zij kunnen tot € 1 miljoen lenen aan slechts 1% rente over een looptijd tot 9 jaar. Feitelijke verenigingen komen niet in aanmerking voor deze lening.

Vanaf 1 februari kan een aanvraag opgestart worden.

Onderstaande modaliteiten zullen gelden om een krediet te kunnen toekennen:

- Deze personen of organisaties kunnen een sportnoodlening aanvragen:
 - o sportclubs aangesloten bij een erkende sportfederatie,
 - o erkende sportfederaties,
 - o sportgerelateerde rechtspersonen. Een sportgerelateerde rechtspersoon is een rechtspersoon die ten behoeve van de sportieve werking van de sportclub of erkende sportfederatie is opgericht. Hij of zij is aan de sportclub of sportfederatie verbonden om de werking ervan commercieel, fiscaal en/of operationeel te optimaliseren.
- Je kan de sportnoodleningen aanvragen voor een bedrag van maximaal 1.000.0000 euro, terug te betalen over maximaal 9 jaar. De rente bedraagt 1% per jaar.
- Tot en met 31 december 2024 kan je een aanvraag voor een sportnoodlening (binnen de perken van de begroting) indienen.
- Als sportgerelateerde rechtspersoon kan je enkel een krediet aanvragen in samenwerking met de daarmee verbonden sportclub of erkende sportfederatie. Het maximale krediet van 1.000.000 euro, is van toepassing op de aanvragen van een sportfederatie respectievelijk sportclub, en al hun sportgerelateerde rechtspersonen samen.

BIJLAGE 2

Rol Stichting Waarborgfonds Sport

Voor financiering van sportverenigingen is garantstelling noodzakelijk. Gemeente en SWS vervullen deze rol.

Concept

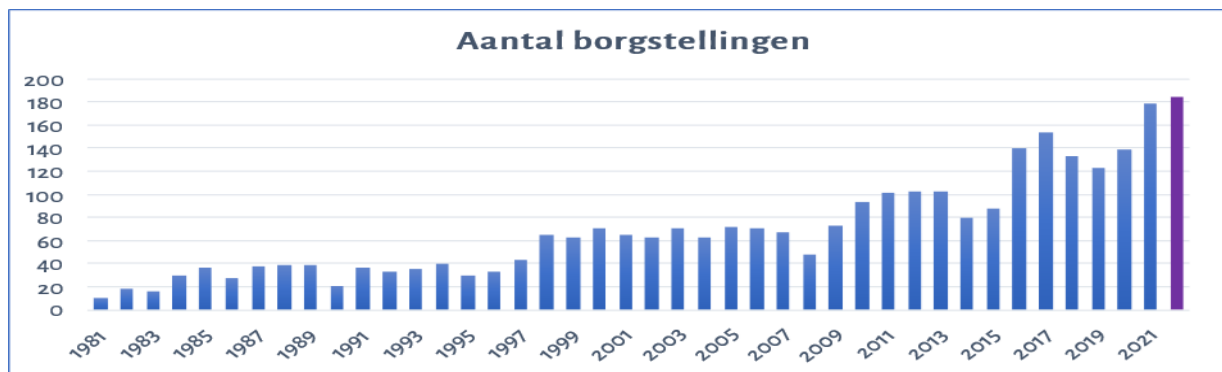
SWS heeft een vermogen van ruim 30 miljoen euro dat beschikbaar is om borgstellingen te verstrekken. Met banken is een afspraak gemaakt dan -gezien het risico- een factor 5 mag worden gebruikt, waardoor er totaal bijna 150 miljoen euro aan borgstellingen verstrekt kan worden.

Werkwijze

SWS toetst of de sportorganisatie die een borgstelling aanvraagt voldoende in staat is om aan de toekomstige aflossingsverplichtingen te voldoen. De nadruk ligt daarbij op de jaarcijfers, meerjarenbegroting en een sluitend investerings- en financieringsplan. Er wordt daarnaast o.a. gekeken naar ontwikkeling van het ledenaantal, eigendomsverhoudingen, demografische ontwikkelingen en trends en ontwikkelingen binnen de betreffende tak van sport.

Tijdens de looptijd van de borgstelling ontvangt SWS jaarlijks de jaarstukken en begroting van de lopende projecten. Aan ieder project wordt op basis van de financiële situatie een kwalificatie toegekend van 'uitstekend' aflopend naar 'matig' of 'problematisch'. Deze kwalificatie geeft een indicatie van het risico dat SWS wordt aangesproken op de borgstelling. Wanneer een project de kwalificatie matig of problematisch krijgt wordt een voorziening getroffen voor het geval SWS daadwerkelijk wordt aangesproken

Mede door het bovengenoemde proces zijn de uitbetaling zeer beperkt. Op basis van de resultaten in de afgelopen 40 jaar is er slechts uitbetaald in 0.3% van de verstrekte borgstellingen.

De vraag naar borgstelling van SWS is de afgelopen jaren fors toegenomen.

BORGSTELLINGEN

Toegekend sinds 1980

Meer dan **2.900**

In meer dan

300 VERSCHILLENDE
GEMEENTEN

Aan
meer dan

30 VERSCHILLENDE
SPORTDISCIPLINES

99,7%

SUCCESSVOLLE
PROJECTEN
(borg niet geclaimd)

